

CA15212: geroji praktika ir perspektyvos

Dr. Loreta Tauginienė

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba

2019-09-06, COST informacinė diena

CA15212 PROJEKTO PARTNERIAI

- Virš 250 asmenų iš visos Europos ir Balkanų šalių, atstovaujantys mokslo ir studijų institucijas, muziejus, valstybines institucijas (**tarpkryptiškumas**)
- Koordinatorė: **Dr. Katrin VOHLAND**, Berlyno gamtos istorijos muziejaus Leibnico evoliucijos ir biologinės įvairovės tyrimų institutas (Vokietija)
- Koordinatoriaus pavaduotoja: **Dr. Anne LAND**, Leideno universiteto Gamtos mokslų fakultetas (Nyderlandų Karalystė)

Lietuvos atstovai projekto Valdymo komitete

- **Dr. Loreta TAUGINIENĖ**, Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba (anksčiau – Mykolo Romerio universitetas)
 - 4 darbo grupės bendravadovė (angl. co-chair)
 - 8 išvykos
 - 4 bendraautorinės mokslo publikacijos
 - Bendraautorystės problemos
- **Prof. dr. Eglė BUTKEVIČIENĖ**, Kauno technologijos universitetas

Citizen Science to promote
creativity, scientific literacy, and
innovation throughout Europe

CITIZEN SCIENCE = PILIEČIŲ (ĮGALINIMO) MOKSLAS

Socialinių iššūkių
sprendimo prieiga

Mokslinių tyrimų poveikio
matas

- Piliečių, prižiūrimų profesionalių mokslininkų, įtraukimas į tam tikrus ar visus mokslinių tyrimų atlikimo ir viešinimo etapus (Bonney, 1996)
 - Bendrakūros principas
 - Mokslininko atsakomybės visuomenei išraiška (mokslininko socialinė atsakomybė) (Irwin, 1995)
 - Gyvuojantis daugiau kaip tris dešimtmečius įvairiose mokslo srityse (Woolley et al., 2016)

STALL CATCHERS

SCIENTISTS AT CORNELL UNIVERSITY HAVE DISCOVERED LINKS BETWEEN **STALLS** - CLOGGED BLOOD VESSELS IN THE BRAIN, & ALZHEIMER'S.

WORKING TOGETHER, STALL CATCHERS CAN DO IN **ONE HOUR** WHAT TAKES RESEARCHERS **ONE WEEK** IN THE LAB!
ANYONE CAN DO IT!

Mokslinių tyrimų etika

(Brall et al., 2017; Kaye et al., 2015; Woolley et al., 2016)

Mokslinių tyrimų etika 1.0

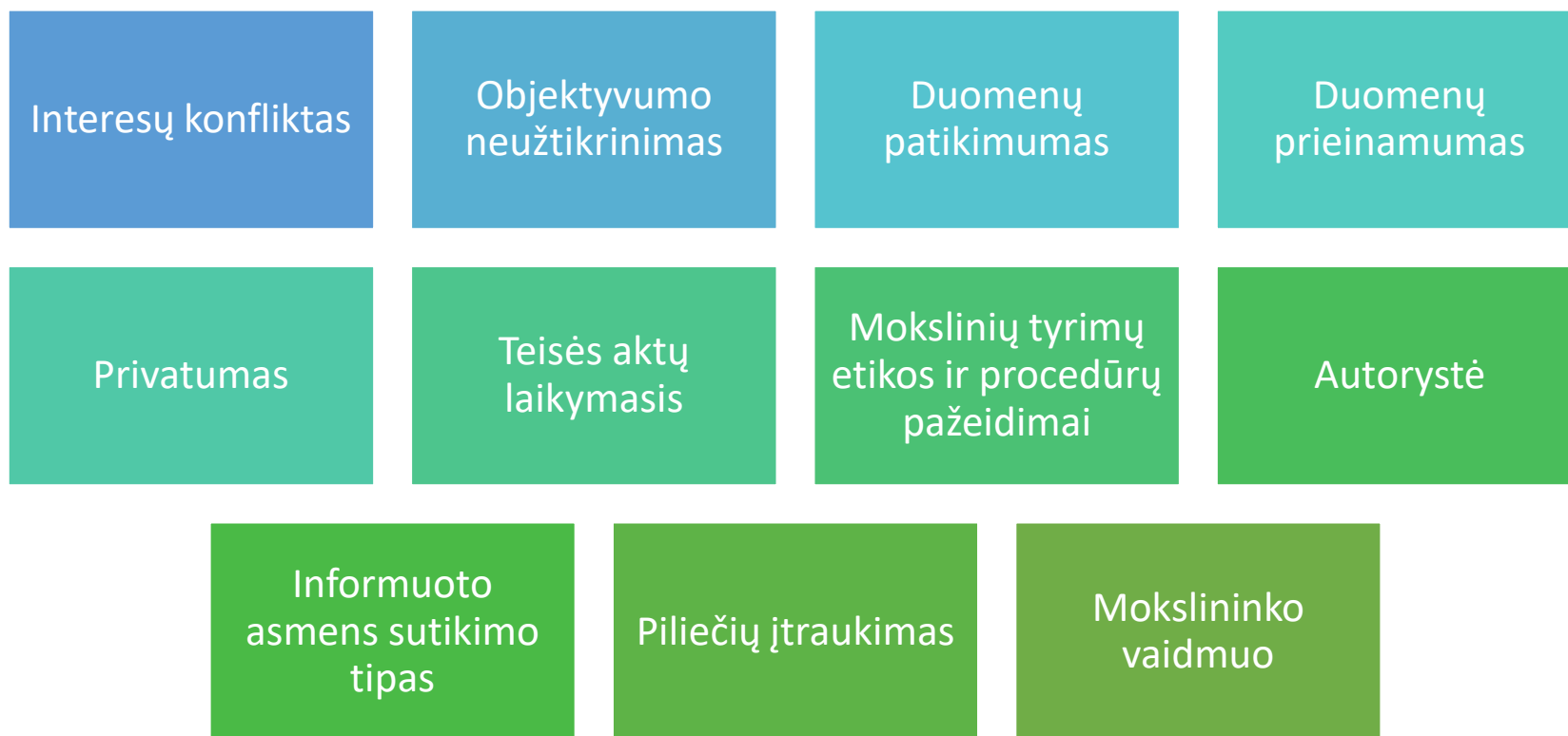
- Asmeninis sąžiningumas, informuotas asmens sutikimas

Mokslinių tyrimų etika 2.0

- Tyrėjo sąžiningumas visuomenei ir platesnei tyrėjų bendruomenei

Mokslinių tyrimų etika 3.0 (?)

Mokslinių tyrimų etika (Tauginienė, 2019)

Rekomendacijos

- *Ethical subtleties in citizen science: dynamic informed consent*
 - Bendraautoriai iš Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Ispanijos, Lietuvos ir kitur
 - Skyrius knygoje, leidžiamoje Springer Nature
- Tarnybos rekomendacijos dėl mokslinių tyrimų ir publikavimo etikos užtikrinimo įtraukiant piliečius lygiaverčiais tyrėjais į mokslinius tyrimus

Perspektyvos

- TĘSTINUMAS:

- **EU-Citizen.Science project**, <http://eu-citizen.science/#the-project>
- *WP8 – Ethics requirements* will set out the ethical requirements with which the project must comply, such as data management and informed consent

Piliečių mokslo perspektyvos Lietuvoje

Rugsėjo 13d. 15:00 - 18:00

Vilnius TechPark, Antakalnio g. 12

Renginį organizuoja:

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR
PROCEDŪRŲ KONTROLIERIAUS
TARNYBA

Šaltiniai

- Bonney, R. (1996). Citizen science: A lab tradition. *Living Bird*, 15(4): 7-15.
- Brall, C., Maeckelberghe, E., Porz, R., Makhoul, J., and Schröder-Bäck, P. (2017). Research Ethics 2.0: New Perspectives on Norms, Values, and Integrity in Genomic Research in Times of Even Scarcer Resources. *Public Health Genomics*, 20: 27-35.
- Irwin, A. *Citizen Science: A study of people, expertise and sustainable development*. Vol. 136. London: Routledge, 1995.
- Kaye, J., Whitley, E.A., Lund, D., Morrison, M., Teare, H., and Melham, K. (2015). Dynamic consent: a patient interface for twenty-first century research networks. *European Journal of Human Genetics*, 23: 141-146.
- Tauginienė, L. (2019). Ethical Concerns in Citizen Science Projects and Public Engagement Related Research Projects. *Ethical Perspectives*, 26(1): 119-134. DOI: 10.2143/EP.26.1.3286291.
- Woolley, J.P., McGowan, M.L., Teare, H.J.A., Coathup, V., Fishman, J.R., Settersten Jr, R.A., Sterckx, S., Kaye, J., and Juengst, E.T. (2016). Citizen science or scientific citizenship? Disentangling the uses of public engagement rhetoric in national research initiatives. *BMC Medical Ethics*, 17(33): 1-17.